

Embedsmand en langt større Betydning, end der paa nogen Maade vil blive ham til Deel. Det maa jo nemlig erindres, at den Myndighed, hvormed den ærede Rigsdagsmand foretog denne Embedsmand, allerede er tilstede hos Ministeriet; dersom det kun var Ministeriet om at gjøre at frembringe, eller dersom man overhovedet antog, at der kunde komme en saadan Tilstand, at man kunde indføre Napoleon den 1stes Cathedismus, saa behøvede Ministeriet sandelig ikke denne Overdirecteur for at kunne indføre den; Ministeriet kunde virkelig gjøre det uden nogen Overdirecteur og dertil benytte de Midler, som det i den Henseende fandt for godt at benytte. Overhovedet foreskommer det mig, at det med al mulig Respect for Tidernes Foranderlighed dog ikke gaaer an, ved dette eller lignende Spørgsmaal, at tænke sig de kommende Tider i den allerværste Skikkelse; og man kan være overbevist om, at dersom den kommende Tid hos os nogensinde skulde vise sig i den af den ærede Rigsdagsmand udmalede Skikkelse, at da vil det med Hensyn til Frihedens Bevarelse eller Undertrykkelse være den ligegyldigste Ting, om der er en Overdirecteur for Almue-skolevæsenet eller ikke. Naar en saadan Tilstand overhovedet kan komme frem, er det urimeligt at ville lægge Vægt paa et saadant enkelt Punkt; thi det ligger da i noget ganske Andet, man kalder det Lusten eller hvad man vil, og da bortveires ganske andre Bolværker end det, der kunde ligge i et Embede som det, her omtales. Jeg troer derfor, at man vil gjøre rigtigst i, uden Hensyn til saadanne mulig kommende Tider, som jo dog Ingen med Sikkerhed kan forestille sig, at holde sig til, hvad der nu ligger for og navnlig til den Virksomhed, der overhovedet kan være Spørgsmaal om at tildele en saadan Embedsmand. Jeg maa da tilbagefalde i Grindringen, hvad jeg strax begyndte med, at jeg paa ingen Maade misgjender, at der ogsaa hos den ærede Rigsdagsmand har vilst sig en fuldkommen Interesse og Varme for denne Sag igjennem det Forslag, han og flere Andre af Udvalgets Medlemmer have stillet; jeg erkjender fuldkommen, at det blåt er en Meningsforskjellighed med Hensyn til, under hvilken Form,

under hvilken Skikkelse Forslaget bedst og rettest vil kunne lede til det Maal, som tilstregtes fra alle Sider, der er os imellem, og der er derfor Noget af det, hvori vi efter den ærede Rigsdagsmands Udtalelse skulle være uenige, som jeg ikke kan lade gaae ganske ubemærket hen, fordi jeg paa ingen Maade kan lade det faae Udseende af, at her med Hensyn til det egentlige Hovedformaal skulde være nogen stærk Strid eller overhovedet nogen Strid tilstede, og jeg kan saameget mindre gjøre det, som disse Uttringer syntes at blive stærkt bemærkede her i Salen. Han sagde nemlig, at han paa ingen Maade kunde ville en Centralisering af det hele Skolevæsen, men at hans Opfattelse netop var den, at det væsentligt burde være kommunalt, og at han derfor egentlig ikke i og for sig kunde have Noget tilovers for en Bei, som han meente gik ud paa at holde Skolevæsenet og dem, der virke derfor, i „Ledebaand“, som han kaldte det, men han vilde underordne denne sin personlige Opfattelse af Sagen. — Hertil maa jeg bemærke, at den ærede Rigsdagsmand i den Henseende virkelig ikke staaer paa noget saa isoleret Standpunkt her i Salen, som han synes at troe; for mit eget Bedkommende vil jeg udtale, at jeg paa ingen Maade kan erkjende, at der skulde være nogen skarp Modsetning mellem vore Anskuelser i dette Tilfælde. Det er heller ikke paa nogen Maade Meningen med Ansættelsen af en saadan Embedsmand, at det derved skulde bringes til, at Skolevæsenet skulde gaae mere i Ledebaand end tidligere. I den Skrivelse, som jeg med Forslaget sendte til det ærede Udvalg, er der udtrykkelig udtalt, hvad der er min fulde Overbevisning, at det netop ved Hjælp af en saadan Embedsmand bedre skulde kunne lykkes at give Skolesagen en local Udvikling paa de forskjellige Steder, stemmende med deres Lærebøger. Det er saa langt fra at være idetmindste min Tanke, at man ad denne Bei skulde søge at stramme Baandet eller skabe „Ledebaand“, at det netop har været min Mening at frembringe og fremkalde et større Liv ved en større Frihed for selve Districterne i Landet. Forsaavidt det af den ærede Rigsdagsmand blev bemærket, at et saadant Embede som det, hvorom der nu er Spørgsmaal, vilde komme til at hvile som en